

ਖੁਲਾਸਾ ਖੁਤਬਾ ਜੁਮਆ 11.08.2017

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਅਸੀਂ ਅਹਮਦੀ ਇਕ ਅਮਨ ਭਰੇ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਜੱਦ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖ਼ਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਏ ਦੇ ਖੁਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ 2017 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫ਼ੁਤੁਹ ਮੌਰਡਨ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ।

ਤਸੱਹੁਦ, ਤਉਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :

ਹਰ ਅਹਮਦੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਬੈਅਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਤਮਕ, ਆਚਰਣਕ, ਵਿਦਿਅਕ ਤੇ ਆਸਥਾ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜੱਦ ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਐਮ.ਟੀ.ਏ. ਦੀ ਨੇਮਤ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਲਸੇ ਖੁਤਬੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੱਕੇ ਆਲਮੀ (ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਬੈਅਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਐਮਟੀਏ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਰਾਹੀਂ ਲਖਾਂ ਅਹਮਦੀ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਉਹ ਅਹਮਦੀ ਜੋ ਪੈਦਾਇਸ਼ੀ ਅਹਮਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪ ਬੈਅਤ ਕਰਕੇ ਜਮਾਤ ਅਹਮਦੀਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬੈਅਤ ਦੇ ਅਹਿਦ (ਪ੍ਰਣ) ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸੋ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਰੀਜ ਦੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੈਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਦ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਜਾਨਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਬੈਅਤ ਦੇ ਅਹਿਦ (ਪ੍ਰਣ) ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਏ । ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬੈਅਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਨਣ ਕੀਤੀਆਂ ਆਚਰਣਕ ਬਿਹਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਆਚਰਣਕ ਮਿਆਰ ਸਮਾਜਕ ਸੰਬੰਧਾ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਬਿਹਤਰੀ ਤੇ ਬੁਲੰਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹਨ ਜੋ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਗਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਕੁਝ ਇਕ ਇਹ ਹਨ :

ਕਿ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ, ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਖਿਆਨਤ (ਬੇਈਮਾਨੀ) ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ, ਭੋਤਕ ਆਵੇਗਾਂ ਤੋਂ ਪਰਾਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਣਤਾ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਭੋਤਕ ਆਵੇਗਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਕਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਵਿਨਮ੍ਰਤਾ ਧਾਰਣ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਹੈ । ਸਾਧਾਰਣਤਾ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਗਲਾਂ ਉੱਪਰ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਦੇ ਮਿਆਰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇਕ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਗਿਣਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਬੈਅਤ ਦਾ ਅਹਿਦ (ਪ੍ਰਣ) ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਗਲਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ । ਜੱਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਤਿਵਅਕਤੀਗੱਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਲੰਘਦੇ ਜਿੱਥੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚਤਮ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਧਾਰਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਇਹਨਾ ਉੱਤਮ ਆਚਰਣ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਬਹੁਤ ਜੁਲਮ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਜੱਦ ਅਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਧਿਕਤਰ ਇਹਨਾ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਜ਼ਾ (ਅਦਾਲਤ) ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੱਦ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਝੂਠ ਤੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਹੱਕ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੱਠ ਧਰਮੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੱਦ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਅਹਮਦੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ (ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ) ਨੂੰ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੈਅਤ ਦੇ ਅਹਿਦ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਖੋਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਤਾਂ ਉੱਪਰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ । ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਮੋਮਿਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਲਮਕਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੱਦ ਤੇ ਹੱਠ ਉੱਪਰ ਅੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਖ਼ਾਤਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਨਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਜਮਾਤੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਜਾਂ ਕਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਜਤਨ ਇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਭਾਈ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਲੰਘਾਉਣਾ ਹੈ ।

ਪਰ ਜੇਕਰ ਜਿਸਦੇ ਜਿੱਮੇ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਦੋਵੇਂ ਹੱਠੀ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਜਮਾਤੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਹੈ ਜਾਂ ਕਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਨਿਆਏ ਉੱਪਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਅੰਜਾਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਜਿੱਮੇ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਹੱਕ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਲਿੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਜੁਲਮ ਹੋਇਆ ਹੈ ਆਪ ਖੁੱਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਿਕਵੇ ਕਦੇ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ।

ਸੋ, ਜੇਕਰ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੱਠ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਗੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਕਰ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਹੱਕ ਦੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਛੱਡਣਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਰੱਬ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (وَإِنْ كَانَ دُونُ عَسْرَةٍ فَنظِرٌ لِآلِي مَيْسَرَةٍ وَإِنْ تَصَدَّقُوا حَيْثُ كُنْتُمْ) (البقرة 281)

ਵ ਇਨ ਕਾਨਾ ਜੂ ਉਸਰਾਤਿਨ ਫ਼ ਨਜ਼ਿਰਾਤੁਨ ਇਲਾ ਮੈਸਾਰਾਤਿਨ ਵ ਅਨ ਤਸਦੱਕੂ ਖੈਰੁੱਲਾਕੁਮ

ਇਨ ਕੁਨਤੁਮ ਤਾਲਾਮੂਨ, (ਸੂਰਤ ਅਲਬਕਰਹ-281) । ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਤੰਗ ਹਾਲ ਹੋਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਖੇ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਹਲਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿਓ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਗਿਆਨ ਰਖਦੇ ਹੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਪਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੱਦ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕੇ ਇਹ ਕਿ ਰੱਬ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੂਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰੱਬ ਜੋ ਕਿ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਕੜ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਹੀ ਨ ਰਹੇ । ਸੋ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਰਮੀ ਦੇ ਸਹੂਲਤ ਕਰੀਏ । ਇਹ ਇਕ ਉਸੂਲੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੇਤੇ ਰਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਵੀ ਮੋਮਿਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿਮ ਤੇ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਲਓ ਤਾਂ ਅਕਾਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਰੱਬ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਨਰਮੀ ਤੇ ਰਹਿਮ ਦਾ ਸੁਲੂਕ ਕਰੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਚੇਤੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵੀ ਇਕ ਦਿਨ ਹਿਸਾਬ ਹੋਵੇਗਾ । ਰੱਬ ਜੇਕਰ ਕੇਵਲ ਹੱਕ ਉੱਪਰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇ । ਸੋ, ਰੱਬ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਰਮੀ ਤੇ ਰਹਿਮ ਦਾ ਸੁਲੂਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨ ਕੇਵਲ ਸਖ਼ਤੀ ਤੇ ਪਕੜ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਵੇ ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਦੇ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੀਏ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਏ ਤਾਂ ਇਕ ਅਮਨ ਭਰਪੂਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਵੇਗੀ । ਬੇਚੈਨੀਆਂ ਫਿਰ ਨ ਫ਼ੈਲਣ, ਕਦੇ ਰੰਜਿਸ਼ਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਨ ਚਲਣ, ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਹਰਜ ਨ ਹੋਵੇ । ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਮੇਰਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਰਥ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣੇ ਬੱਚ ਜਾਏ । ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੇ ਬਾਦ ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤੱਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਉਤੱਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਉਹ ਹੱਠ 'ਤੇ ਸਿਥਿਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਜ਼ੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਹੀ ਠੀਕ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹੋ ਹੀ ਹੱਠ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ । ਮੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿੱਖਣ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਅਤਿਅੰਤ ਢੀਠਪੁਣੇ ਨਾਲ ਤੀਜੇ ਚੌਥੇ ਤਮਹੀਨੇ ਪਤੱਰ ਲਿੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਲਿੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਹੱਕ ਉੱਪਰ ਹਨ ਇਸ ਵਾਰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਦੁਆਇਆ ਜਾਵੇ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਜੇਕਰ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਾਜ਼ੀ ਉੱਪਰ ਆਰੋਪ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਰੋਪ ਲਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਵੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭਰਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਭਰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਿਨਤੀ ਉੱਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਫ਼ਾਇਲ ਮੰਗਾਕੇ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਅਧਿਕਤੱਰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਸਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਬਦਜ਼ੱਨੀਆ ਦੇ ਸਬਬ ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਤੇ ਭਰਮ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ

ਹਨ। ਸੋ, ਬਦਜ਼ੱਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਦਜ਼ੱਨੀ ਇਕ ਹੋਰ ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਮਾਰਗ ਖੋਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੇ ਹੋਣ, ਵਪਾਰਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਹੋਣ, ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦੇਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਹੱਕਮਹਿਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੈ, ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਬਹਿਰਹਾਲ ਮਾਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀਂ ਇਨਵਾਲਵ (Involve) ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜੋ ਉਸੂਲ ਹੈ ਕਿ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਇਹ ਹਰ ਥਾਂ ਕੁਝ ਨ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਵਸ਼ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਨਕਦ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ, ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਅਧਿਕਤਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਹੱਕਮਹਿਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਇਕ ਕਰਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਪਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿੱਮੇ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੇਕਰ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕਜ਼ਾ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖਕੇ ਕਸਮਾਂ (ਸੰਹੁਆਂ) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਹਮਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭਰਪੂਰ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਜੱਦ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਮੋਮਿਨਾ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਸਤੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਕਿ ਹੱਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਰਮ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਹੱਕ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਵਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਰਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸੁੰਦਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗਲ਼ਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਆਪ ਇਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਪਸੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੱਬ ਆਸਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਉੱਪਰ ਰਹਿਮ ਫ਼ਰਮਾਏ ਜੱਦ ਉਹ ਖਰੀਦ ਵੇਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਦ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਤਕਾਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਆਪ ਨੇ ਆਸਾਨੀਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਤੇ ਦੁਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਅਲੱਹ ਨੇ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਖਰੀਦਦੇ ਤੇ ਵੇਚਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਤਕਾਦਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਸਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਕ ਰਿਵਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਗਰੀਬ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਮੁਹਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿਆਮਤ ਦੇ ਦਿਨ ਜੱਦ ਰੱਬ ਦੇ ਛਤਰ ਛਾਇਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਛਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਰੱਬ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪ ਅਰਜ਼ ਹੇਠ ਛਾਇਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।

ਫਿਰ ਆਪ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਕ ਵਪਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ ਦਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੰਗੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰੋ ਸ਼ਾਇਦ ਰੱਬ ਵੀ ਮੈਂਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਆਪ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਉਂ ਇਸ ਦੇ ਇਸ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਰੱਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੋ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੋਫ਼ੀਕ ਹੋਵੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਭਧ ਕਰੇ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਰਥ ਸਮਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਰਕਮ ਖਰਚ

ਕਰੇ । ਪਰ ਇਸਲਾਮ ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕਰਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਇਸਲਾਮ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਰਤਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਮਨ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਿੱਮੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਫ਼ਸਾਦ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਾਂਗਾ । ਸੋ, ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਹੈ, ਇਕ ਰਿਵਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਧਨੀ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਨਾ ਜੁਲਮ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਿਛਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਿਛਾ ਕਰੇ ਅਰਥਾਤ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕ ਦੁਆਇਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵ ਕਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਏਥੇ ਕੋਈ ਨਰਮੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਫ਼ੀਕ ਹੈ । ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਇਕ ਥਾਂ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਆਬਰੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੰਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਸੋ, ਨਿਜ਼ਾਮੇ ਜਮਾਤ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੱਕ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਵੇ ਜੇਕਰ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਸੋ, ਜੱਦ ਕਜ਼ਾ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੱਕ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਰਮੀ ਦਾ ਸੁਲੂਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੱਬ ਦੇ ਰਸੂਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਿਜ਼ਾਮੇ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਫਿਰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਤੇ ਖ਼ੋਫ਼ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਹੈ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਨੀਯਤ ਨਾਲ ਮਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ, ਰੱਬ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਪਸੀ ਕਰਵਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਲ ਖਾਣ ਅਤੇ ਮਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਨੀਯਤ ਨਾਲ ਲਏਗਾ ਰੱਬ ਉਸਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ । ਸੋ, ਜੇਕਰ ਨੀਯਤ ਨੇਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵਸੀਲੇ ਤੇ ਸਾਧਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਨਰਮੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਨੀਯਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰੱਬ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਦੰਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਤਾਂ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜਨਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਿੱਮੇ ਕਰਜ਼ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਧਾਦ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਰਕਮ ਉਸ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਨ ਹੋਵੇ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਕਰਜ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਕੁਫ਼ਰ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ, ਇਉਂ ਇਕ ਰਿਵਾਇਤ ਹੈ, ਸਹਾਬੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁਫ਼ਰ ਤੇ ਕਰਜ਼ ਤੋਂ ਰੱਬ ਦੀ ਪਨਾਹ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਬਿਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇ ਰਸੂਲੁੱਲਾਹ, ਕਰਜ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕੁਫ਼ਰ ਦੇ ਬਰਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ 'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ, ਹਾਂ । ਸੋ, ਇਹ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਪਨਾਹ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਚਣ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਸੋ, ਜਮਾਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ

ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ਰਤ ਖਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਐਵੱਲ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੇ ਇਕ ਨੁਸਖਾ ਦੱਸਿਆ । ਮਕਰੂਜ਼ (ਕਰਜ਼ਦਾਰ) ਜੇਕਰ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ, ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣ । ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਇਸਤਗ਼ਫ਼ਾਰ ਬਹੁਤ ਅਧਿਕ ਕਰਿਆ ਕਰਨ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਛੱਡ ਦੇਣ । ਅਧਿਕਤਰ ਲੋਕ ਕਰਜ਼ੇ ਇਸ ਲਈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਛੱਵਾਂ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਆਪ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਕ ਪੈਸਾ ਵੀ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ । ਕਈ ਲੋਕ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਇਕ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਲਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਧਸੱਦਾ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸੋ. ਇਹਨਾ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਇਛੱਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ, ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨੌਜੁਆਨ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਰਕਮਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ । ਨਾਤਜਰਬੇਕਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਆਗਾ ਆਪ ਵੀ ਮੁਥਾਜ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਲੈ ਡੁੱਬੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਜਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਵੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੋਚ ਸਮਝਕੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬਹਿਰਹਾਲ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਅਮਨ ਭਰਪੂਰ ਸਮਾਜ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰਹੇ।

ਅਲੱਹ ਤਆਲਾ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹਕੀਕੀ ਮੋਮਿਨ ਦਾ ਰੂਪ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਕ ਅਮਨ ਭਰਪੂਰ ਸਮਾਜ ਅਸੀਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਜੋ ਉਤੱਮ ਆਚਰਣ ਹਨ ਨੇਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਲਾ ਮਿਆਰ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੀ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਸਾਥੋਂ ਆਸ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦਾ ਕੁਰਆਨ ਕਰੀਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਰਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ 'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮੱਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਮ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਈਏ

Khulasa Khutba Jumma 11.08.2017

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Translated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131